

Music

Kagamitan ng Mag-aaral

Sinugbuanong Binisaya

.....M b]h&

Ang kagamitan sa pagtuturong ito ay magkatuwang na inihanda at sinuri ng mga edukador mula sa mga publiko at pribadong paaralan, kolehiyo, at / o unibersidad. Hinihikayat namin ang mga guro at ibang nasa larangan ng edukasyon na mag-email ng kanilang puna at mungkahi sa Kagawaran ng Edukasyon sa action@deped.gov.ph.

Mahalaga sa amin ang inyong mga puna at mungkahi.

**Kagawaran ng Edukasyon
Republika ng Pilipinas**

**Music, Art, Physical Education and Health – Unang Baitang
Kagamitan ng Mag-aaral sa Sinugbuanong Binisaya
Unang Edisyon, 2013
ISBN:**

Paunawa hinggil sa karapatang-sipi. Isinasaad ng Seksiyon 176 ng Batas Pambansa Bilang 8293: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa ano mang akda ng Pamahalaan ng Pilipinas. Gayon pa man, kailangan muna ang pahintulot ng pamahalaan o tanggapan kung saan ginawa ang isang akda upang magamit sa pagkakakitaan ang nasabing akda. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang patawan ng bayad na *royalty* bilang kondisyon.

Ang mga akda / materyales (mga kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o *brand names*, tatak o *trademarks*, atbp.) na ginamit sa aklat na ito ay sa nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsikapang mahanap at mahingi ang pahintulot ng mga may karapatang-ari upang magamit ang mga akdang ito. Hindi inaangkin ni kinakatawan ng mga tagapaglathala (*publisher*) at may-akda ang karapatang-arang iyon.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon
Kalihim: Br. Armin A. Luistro FSC
Pangalawang Kalihim: Yolanda S. Quijano, Ph.D.
Kawaksing Kalihim: Elena R. Ruiz, Ph.D.

Mga Bumuo ng Kagamitan ng Mag-aaral

Mga Konsultant: Music - Mauricia D. Borromeo; **Art** - Alice A. Pañares
P.E. – Larry A. Gabao, Ph.D.; **Health** – Evelina M. Vicencio Ph.D.

Mga Manunulat: Music - Cielito Margo Mirandilla; **Art** - Anna Victoria C. San Diego; **P.E.** – Salve A. Favila, Ph.D.; **Health** Lualhati F. Callo, Teodora D. Conde, Ph.D., Mark Kenneth S. Camiling, Josefina Era-De Guzman, Rhodora Ll. Formento, Flormay O. Manalo, at Jennifer E. Quinto

Mga Tagasuri: Music - Mauricia D. Borromeo at Ma. Blessed A. Cahapay;
Art - Alice A. Pañares; **P.E.** – Jenny J. Bendal; **Health** - Josefina A. Tuazon, Dr.PH, Milagros J. Arias, Ph.D., Cynthia L. Diaz, Bernadette Y. Santos, Ma. Lourdes G. Tayao, Ph.D., at Nerisa Beltran

Mga Tagasalin: Nena V. Miñoza, Virginia S. Cayon, Gea C. Alonso, Ninie C. del Rosario, Jennifer O. Artiaga, Aida J. Zafra, Caren S. Selgas, at Ritchie C. Barrera

Mga Tagasuri ng Wika: Atty. Manuel Lino G. Faelnar, Romeo S. Macan, Ph.D, at Jes Tirol

Mga Gumuhit ng Larawan: Music - Deo R. Moreno; **Art** - Zeena P. Garcia;
P.E. - Joey Loresto, Amphy B. Ampong, Jayson R. Gaduena;
Health - Erich D. Garcia, Jayson Villena, Mercedita S. Garcia

Mga Nag-layout: Editha F. Esperida, John Rey T. Roco, Allan R. Thomas, Maria Leonor M. Barraquias, at Anameyh R. Magtuba

Encoder: Jocelyn M. Conta

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

**Department of Education-Instructional Materials Council Secretariat
(DepEd-IMCS)**

Office Address: 2nd Floor Dorm G, PSC Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600
Telefax: (02) 634-1054, 634-1072
E-mail Address: imcsetd@yahoo.com

Listahan sa mga Pagtulon-an

MUSIC

Yunit 2

Module 5: Rhythm - Unang Bahin	26
Buluhaton 1: Dali na Atong Pangitaon	27
Buluhaton 2: Paghimo og Tag-as ug Mugbo nga Tingog	28
Buluhaton 3: Malipayong Adlaw	29
Module 6: Rhythm - Ikaduhang Bahin	31
Buluhaton 1: Batia ang Kumpas	31
Buluhaton 2: Pagdrowing sa mga Kumpas	32
Buluhaton 3: Mga Hilom nga Kumpas	33
Buluhaton 4: Hagit sa Hilom nga Kumpas	34
Module 7: Rhythm - Ikatulong Bahin	36
Buluhaton 1: Ang Pag-untol sa Bola	36
Buluhaton 2: Pag-ihap sa Measures	38
Buluhaton 3: Ang Paghimo sa Bar Lines	39
Buluhaton 4: Tag-ana ang Metro	41
Module 8: Review sa Yunit 2	44
Unang Adlaw	44
Ikaduhang Adlaw	46
Buluhaton: Pagsusi 1	47

Yunit 2

Module 5: Rhythm - Unang Bahin

I. Awit / Garay

- a. "Tulog Na" – Laylay (lullaby) by: Cielito Margo
Mirandilla
- b. "See –Saw" – Awit Pambata
- c. "Engine, Engine No. 9" – Awit Pambata

II. Mga Buluhaton

Nakadula na ba ka og **see-saw**? Idupa ang imong mga bukton. Sunda ang lihok sa **see-saw**.

Atong tun-an ang awit nga **See-Saw**.

See-Saw	Duyan
See-saw up and down, In the sky and on the ground. (2x)	Duyan naglabayog, Pataas ug paubos. (2x)

Ang musika adunay taas ug mubo nga tingog. Kantaha usab ang awit ug paminawa ang taas ug mubo nga tingog. Namatikdan ba nimo ang taas ug mubo nga tingog?

Mahatag ba nimo ang pulong nga adunay taas ug mubo nga tingog?

Buluhaton 1: Dali na Atong Pangitaon

Sa ubos, makita ninyo ang mga pulong nga gigamit sa awit nga **See-Saw**. Pangitaon nato ang tag-as ug mubo nga tingog sa awit.

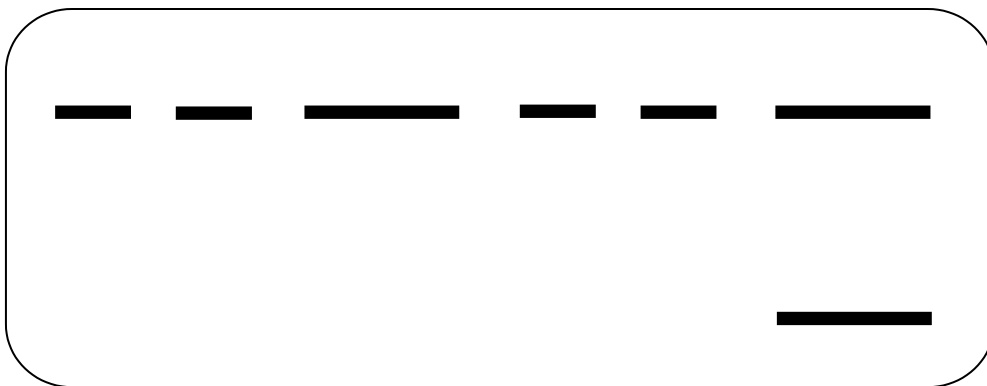
Lingini ang pulong nga adunay tag-as nga tingog. **Ikahon** ang pulong nga adunay mugbo nga tingog. Ang unang linya gihimo alang kaninyo.

Du - yan nag lab yog

Pa - ta - as ug pa - u - bos

Buluhaton 2: Paghimo og Tag-as ug Mugbo nga Tingog

Sulod sa kahon sa ubos, adunay grupo sa mga tag-as ug mugbo nga linya o badlis. Nagrepresentar kini sa mga tag-as ug mugbo nga tono / tingog sa awit, “Tulog Na.” Kompletaha ang ikaduhang linya sa awit pinaagi sa pagbadlis – pahigda sa nawala nga Tag-as ug Mugbo nga tingog / tono. Ang kataposan nga tono / tingog, gihatag na, isip sumbanan.

- Ipakpak ang kamot sa tag-as ug mugbo nga tono samtang manganta sa awit, “Tulog Na.”
- Imbes nga kantahon ang pulong sa awit, kantaha ang letrang “**T**” alang sa **Tag-as** nga pulong og letrang “**M**” alang sa pulong nga **Mugbo** samtang magpakpak.

Buluhaton 3: Malipayong Adlaw

Linya 1:

Linya 2:

Linya 3:

Linya 4:

III. Pagsukod sa Nakat-onan

Ipakita, unsa ka kamaayo mokanta, ipakpak ang mga kamot sa tag-as ug mugbo nga tono sa awit pinaagi sa pagkolor sa bituon. Kon **Maayo Kaayo, (Excellent)** kolori og **dalag**; Kon **Kasagaran (Very Good)** kolori og **pula**; Kon **Panindoton Pa (Improving)**, kolori og **lunhaw**.

1. Pagkanta tono nga walay sayop.
2. Husto ang pagpakpak ug pagkanta sa tag-as ug mugbo nga tono.
3. Makatudlo sa mga tag-as ug mugbo nga tono diha sa awit nga magbinagsa o walay pangayo og tabang sa magtutudlo.

IV. Paglangkob sa Nakat-onan

- Unsa nga klase sa tingog / tono atong nakat-onan karon?
- Unsay mahitabo sa tibuok awit kon ang tanang tono mga mugbo?
- Unsa usab mahitabo sa tibuok awit kon ang tono pulos mga tag-as?
- Kompletoha ang hugpulong. (**sentence**)

Bililhon kaayo ang awit nga dunay tono nga
Tag-as ug may Mugbo kay _____
_____.

Module 6: Rhythm - Ikaduhang Bahin

I. Awit / Rhyme / Game

- a. "Pan de Sal" – (translation of "Hot Cross Buns" by D. De Vera) - Pambatang Awit
- b. "Ang Tartanilya" - Pambatang Awit
- c. "Chimpoy, Champoy"- Musical Folkgames of Manila by M. B. Factora
- d. "Tulog Na" - Laylay (Lullaby) by Cielito Margo E. Mirandilla

II. Mga Buluhaton

Ang musika adunay kombinasyon sa langas ug kahilom. Ipikpik ang inyong kamot sa paa kauban ang magtutudlo samtang gikanta ang awit nga "Tulog Na" gikan sa unang **module**.

Buluhaton 1: Batia ang Kumpas

Sa ubos, atong makita ang mga kudlit o badlis gipatindog nga makagiya kanato sa pagtapik / pagkumpas nunot sa awit nga "Tulog Na." Matag badlis nagpasabot kini og kumpas (**beat**). Itapik nato sugod sa wala nga dapit.

! ! ! !
! ! ! !

Atong hinumdoman nga ang **Kumpas** sa usa ka awit, gitawag kini og **Pulso**. Maoy hinungdan nga ang kumpas mohunong lamang kon ang awit mohunong usab.

Buluhaton 2: Pagdrowing sa mga Kumpas

Balikan nato pagtan-aw ang Unang Buluhaton. Paghimo og mga kudlit o badlis-gipatindog subay sa mga linya sa atong nakat-onan nga **rhyme**, “Ang Tartanilya.” Dako og ikatabang ang pagdrowing o pagbadlis sa kumpas samtang mag-recite.

Pila ka kumpas ang tibuok nga garay o **rhyme**?

Buluhaton 3: Mga Hilom nga Kumpas

Sa ubos, makita nato ang mga kumpas sa atong awit “Ang Yawi Nakatago.” Butangi og ikis (**x**) ang kudlit / badlis-gipatindog o kumpas nga sa imong hunahuna **WALAY TINGOG**.

Tudling 1 | | | | | | |

Tudling 2 | | | | | | |

Sa Musika, ang hilom nga kumpas, gitawag og **Rest** – sa ato pa, walay **Sound o tingog**. Adunay kahilom ang maong kumpas. Ang mga musikero nigamit niining espesyal nga simbolo para sa **HILOM** nga kumpas:

z

Kinsa kaninyo nakaila og Pan de Sal? Nakatitaw sa kada buntag? Karon, atong tun-an ang mubo nga awit, “Pan de Sal.”

Pan de Sal
(Hinubad sa “Hot Cross Buns”)

Hubad ni D. de Vera

Pan de Sal
Pan de Sal
‘Tag singkwenta, ‘tag
mamiso,
Pan de Sal.

Buluhaton 4: Hagit sa Hilom nga Kumpas

Sa awit nga “Pan de Sal,” paghimo og mga kudlit o badlis-gipatindog sa kada linya sa awit. Ang unang linya gihimo na alang kaninyo. Human mahimo ang badlis, butangi og ikis (**x**) ang sa imong hunahuna HILOM. Sa tapad niini, pagdrowing og **Rest**.

Tan-awa og maayo ang unang linya. Sunda kini sa ubang mga linya sumala sa awit.

LINYA 1

LINYA 2

LINYA 3

LINYA 4

III. Pagsukod/Pagsusi sa Nakat-onan

Tubaga ang mga pangutana sa ubos pinaagi sa pag-tsek (✓) sa usa sa mga kahon.

Mga Nahibaloan/Nakat-onan	Maka-himo	Dili Pa
1. Nakaila sa hilom nga kumpas samtang naminaw.		
2. Nakasunod sa hitsura sa mga kumpas ug rests diha sa mga nailhan nga mga awit.		
3. Nakasunod sa kumpas uban ang lihok sa lawas.		
4. Nakadrowing og mga kumpas ug rests sa nailhan nga awit.		

IV. Paglangkob sa nakat-onan

Atong nakat-onan niining **module** nga ang Musika nigamit og TINGOG ug KAHILOM sa mga awit.

- Unsay kalainan sa **sound** ug **silence**?
- Unsang pulonga ang gigamit sa mga musikero sa **silent beat**?
- Kompletoha ang hugpulong o **sentence**. Linyahi ang hustong tubag. Ang kumpas o **beat** sa usa ka awit gitawag og (**melody, pulse, tempo**). Mohunong lang kini kon mohunong usab ang awit.

Module 7: Rhythm - Ikatulong Bahin

I. Awit / Rhyme

- “Ang Pag-untol sa Bola”- Pambatang Awit
- “Pan de Sal” – Pambatang Awit (translation of “Hot Cross Buns” by D. De Vera)
- “Ang Tartanilya” Pambatang Awit
- “Pedro penduko” – Philippine Children’s Chant by M. Isleta

II. Mga Buluhaton

Sa Musika, ang kumpas gigrupo og tagurha ug tagutlo. Manganta kita og “Ang Pagpa-untol sa Bola” hunahunaa nga adunay dakong bola sa inyong kamot.

Ang Pag-untol sa Bola

Untol pataas ug paubos
Bola ipasa kang Shiloh!

Buluhaton1: Ang Pag-untol sa Bola

- Hunahunaa nga gipa-untol ang bola ug saloa kini samtang magkanta.
- Human sa ikaduha nga higayon, ibutang ang imong mga kamot sa luyo ug mokanta og “Ang Pag-untol sa Bola” samtang iyango ang ulo pataas paubos.
- Unsa man ang imong nakita o nabatian?

Sa ubos, makita ang mga gipatindog nga badlis o linya nga nagrepresentar o nagsimbolo sa mga kumpas sa awit, “Ang Pag-untol sa Bola.” Butangi og ikis (**x**) kon ang kumpas nagpakita og kakusgan sama sa pag-untol sa bola. Ang unang kumpas gibuhat alang kanimo.

I I I I I I I I

X

Susiha ang imong gibuhat pinaagi sa pagkanta og balik og pagpauntol sa bola. Sa Musika, ang kumpas nga adunay markang **X**, gitawag og kusgan nga kumpas o **Strong Beats**. Ang walay **X**, gitawag og huyang nga kumpas o **Weak Beats**.

Tan-awa pag-ayo ang mga badlis-gipatindog sa ubos. (**K** alang sa **kusgan** ug **H** alang sa **huyang**). Pangita og lihok sa lawas nga haom sa kusgan nga kumpas ug huyag nga kumpas.

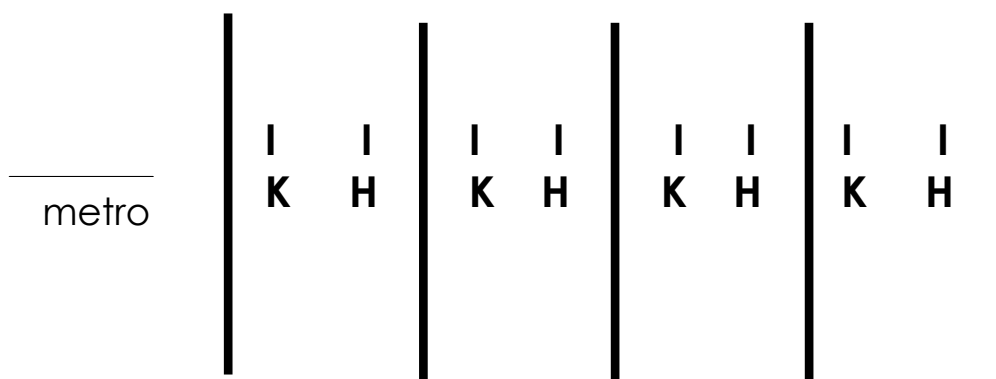
Ang imong napilian nga mga lihok alang sa kusgan ug alang sa huyang nga kumpas, ipakita kini gamit ang badlis. Ang mga lihok sa lawas kinahanglan nga klaro kaayo.

I I I I I I I I
K H K H K H K H

Aron sayon ang pagbasa sa musika, ang mga musikero mogamit og badlis-gipatindog sa dili pa

ang bug-at nga kumpas. Gitawag kini og **Bar Lines**. Ang kal-ang nga namugna tunga sa duha ka dagko nga **bar lines**, gitawag kini og **Measure**.

Buluhaton 2: Pag-ihap sa Measures

Maka-ihap ba ka kon pila ka beats sa kada **measure**?

Pila ka kumpas o **beats** imong nakita sa kada **measure**?

Kon ang musika adunay 2 ka kumpas sa kada **measure** nagpasabot nga ang awit naglihok og tinagurha.

Mao nga sa sinugdanan sa usa ka awit, atong makita nga adunay 2 nga numero, nagpasabot kini sa lihok sa musika. Hinganlan nato kini nga numero og **metro** sa awit.

Mao kanang ang awit nga adunay lihok nga tinagurha gitawag nga adunay tinagurhang metrong awit. Butangi usab og 2 ang sinugdanan sa kumpas nga anaa sa taas.

Kantaha ang “Ang Pag-untol sa Bola” pag-usab nunot sa kumpas nga anaa sa taas.

Paghunahuna og lihok sa lawas nga makapakita ang BUG-AT (**strong**) nga kumpas sa awit. Ipakita o buhata ang lihok kon makanta ang kusgan nga kumpas sa awit.

Buluhaton 3: Ang Paghimo sa Bar Lines

Hinumdomi ang mga garay o mga awit nga inyong nakat-onan sa miaging mga pagtulon-an. Pagdrowing og mga linyang- gipatindog nga nagrepresentar sa mga kumpas sa awit. Sa ubos markahi ang bug-at/**Strong Beats** og **Accent (>)**. Pagkahuman, idrowing ang **Bar Lines** sa hustong lugar. Sulati ang numero nga anaa sa sinugdanan sa awit parehas sa gidaghanon sa kumpas sa kada **measure**.

Ulohan

metro

LINYA 1

LINYA 2

LINYA 3

LINYA 4

Unsay namatikdan ninyo sa lugar diin kusgan ang kumpas sa inyong awit? Asa man kasagaran makit-an ang kusgan nga kumpas sulod sa matag metro (**measure**)?

Buluhaton 4: Tag-ana ang Metro

1. Tun-an nato ang awit nga “Pedro Penduko.”
Ikudlit ang kumpas sa matag linya sa awit ginamit ang badlis-gipatindog ngadto sa blangko nga giandam sa ubos.
2. Susiha ang metro sa awit pinaagi sa marka nga **accent (>)** walay marka ang huyang nga kumpas. Sulati ang husto nga metro sa gitagana nga blangko nga anaa sa sinugdanan sa awit.

Pedro Penduko

Children's Chant
Adaptation by C. Mirandilla

Pedro Penduko, mokaon og itlog,
Nga dili maligo, gibiyaaan sa iyang kadula.

_____ metro

LINYA 1

LINYA 2

III. Pagsukod sa Nakat-onan

Sa ginagmay nga tabang sa imong magtutudlo, ipakpak ang kumpas sa garay “Ang Tartanilya” o “Pan de Sal.” Pagpili og lihok sa lawas o aksiyon nga makapakita sa kusgan (**strong**) nga kumpas (**beat**) ug laing lihok alang sa huyang (**weak**) nga kumpas (**beat**).

Markahi og tsek (✓) ang kahon sa hustong tubag nga anaa sa tuong dapit.

Kahanas	Maka-himo	Dili Pa
1. Makadungog sa kusgan ug huyang nga kumpas.		
2. Makasunod sa sinyas sa bug-at ug huyang nga kumpas.		
3. Makasunod sa gihatag nga kumpas uban ang mga lihok sa lawas.		
4. Sayon nga makaila sa metro sa usa ka ilado nga awit.		
5. Makalihok sa husto sumala sa 2-metro ug 3-metro.		

IV. Pagsubay sa Nakat-onan

Atong nakat-onan niining pagtulon-an nga ang kumpas (**beats**) mahimo nga kusgan ug huyang. Magrupo kini sila nga magtinagurha (**2-meter**) magtinagutlo (**3-meter**).

- Unsay tan-awon sa mga musikero para sayon ang pagbasa sa nota?
- Kompletoha ang hugpong:
Aron kita makaila sa **metro** o sukod sa usa ka awit o **rhyme**, kinahanglan ang matag usa makaihap sa _____ nga anaa sa kada _____.

Module 8: Review sa Yunit 2

Unang Adlaw

Tun-an usab ang konsepto ug kahanas sa Yunit 1

- Nakasulay na ba kamo nga anaa sa ibabaw sa bungtod sayo sa buntag, ug nakakita sa pagsidlak sa adlaw? Kinsay makahulagway sa inyong nakit-an?
- Ang sunod nga awit usa ka dula nga gikan sa usa ka probinsya sa Mindanao diin kini gipalibotan og bukid, kini mao ang probinsya sa Bukidnon. Puno sa bukid o daghang bukid ang buot ipasabot sa ngalan nga “Bukidnon.”
- Dunay daghan nga mga prutas ug mga lagutmon nga mabuhi sa maong lugar tungod kay maayo ang klima ug maayo ang yuta. Dunay mga tanom sama sa pinya, buongon, kape og kakaw.
- Atong tun-an ang usa sa mga **Finger Play** nga dula gikan sa probinsya diin kini paborito sa mga batan-on.

Pong Pong Piyangaw

Collected by M. Factora

Bukidnon Children's Game

Pong pong pi - ya - ngaw , Im - ba tag - li - naw, Bus - kegi i - la- lom.

- Mahimo ba nimong ipakita ang kumpas pinaagi sa pagtapik sa imong kamot ngadto sa paa samtang nagkanta? Unsa nga pulong sa awit ang adunay bug-at nga kumpas (**strong beat**)?
- Namatigdan ba nimo ang metro sa awit sumala sa pagtapik nimo sa matag kumpas sa imong paa?
- Karon imong matubag ang Buluhaton Iniining libro.

1. Application

- Paggrupo kamo nga adunay 15 ka miyembro.
- Ang matag grupo maghimo og simple nga **Ostinato** alang sa awit.
- Human mahimo ang **Ostinato**, magpili og haom nga lihok alang sa **Ostinato** nga inyong mapasundayag sa grupo.
- Matag grupo mahimong magbansay sa ilang **Ostinato** sulod sa 10 - 15 minutos sa dili pa mopasundayag.

2. Pagsubay sa Nakat-onan

Mahimo ba nga ipaambit sa matag grupo ang ilang na obserbaran sa pasundayag sa laing grupo.

Sunod semana, sa samang grupo, adunay lain nga buluhaton.

- Matag grupo magpili sa bisan unsang **rhymes** / awit nga ilang nakat-onan gikan sa nangagi nga pagtulon-an ug maghimo og **Ostinato**.
- Ang pasundayag sa matag grupo magsunod sa samang direksyon sa “Pong Pong Piyangaw nga Buluhaton.”
- Makatubag ba kamo sa akong “**Goodbye Song?**”

Ikaduhang Adlaw

Kon akong kantahon ang awit sa pag-abiabi nga naghisingot sa imong ngalan, makatubag ba ka sa pagkanta sa samang tuno?

1. Development of the Lesson

Karon, aduna kitay pasundayag sa matag grupo.

- Human sa pasundayag sa grupo, tubaga ang mga pangutana sa Buluhaton 2. Magmatinud-anon sa inyong tubag.

2. Pagsubay sa Nakat-onan

- Hain sa mga buluhaton ang imong nagustohan? Ngano man?

Buluhaton: Pagsusi 1

Mga Pagsuta/Pagsusi	Kanunay Klaro	Usahay Ra
1. Ang kumpas klaro ug makanunayon sukad sa sinugdanan hangtod sa kataposan sa awit.		
2. Ang Rests ug mga Tag-as (long) ug Mugbo (Short) nga tingog nakat-onan na ug naila sa husto.		
3. Ang Ostinato nga gihimo sa grupo adunay mga tag-as (long) ug mugbo (short) nga mga tingog sumala sa gikinahanglan apil na niini ang mga Rests .		
4. Ang mga lihok nga gipili ug gipakita sa grupo, klaro kaayo nga nagsulti o nagtug-an sa Kumpas (beat), sa Tag-as (Long) ug Mugbo (Short) nga tingog ug ang metro sa gipili nga awit / rhyme .		

Ipadayag sa kadaghanan unsay mahimo sa imong mga nakat-onan sa Musika. Butangi og tsek (✓) ang usa sa mga kahon nga anaa sa tuo.

Kaugalingong Pagsusi	Makahimo	Dili Pa
1. Kahanas sa Musika: Nakaila sa kalainan sa tingog ug kahilom.		
3. Makatultol kon hain ang Bug-at (strong) ug Huyang (weak) nga kumpas o beats .		
4. Makhimo og mubo nga Ostinato ug kanunayon nga kumpas.		
5. Makahimo og makaunayon nga kumpas (steady beat).		
6. Makahimo pagpapakpak, makatapik, makakanta ug maka-indak sa mga Bug-at ug Huyang (Strong - Weak beat) nga tingog sa gihatag nga Ostinato .		

<p>7. Makapaminaw ug makasunod sa mga direksyon o lagda.</p>		
<p>8. Makapakita sa husto ug makanunayon nga paningkamot.</p>		
<p>9. Mapadayag ang pagtinabangay, pagpugong sa kaugalingon ug pagtahod sa matag usa.</p>		